קיצור שלחן ערוך — דיני ערוב תבשילין

יום טוב שחל להיות בערב שבת, אסור לאפות או לבשל בקדרה מיוחדת לשבת, אלא על ידי ערוב תבשילין, שעושה בערב יום טוב, דהינו שלוקח איזה תבשיל או צלי שראוי ללפת בו את הפת, וגם פת, ומברך אשר קדשנו במצותיו וצונו על מצות ערוב. ואומר, בהדין ערובא יהא שרא לנא לאפויי, ולבשושלי, ולאטמוני, ולאדלוקי שרגא, ולמעבד כל צרכנא מיומא טבא לשבתא. ואם אינו מבין לשון זה, יאמר בלשון שהוא מבין, [בעירוב זה יהא מתר לנו לאפות ולבשל ולהטמין ולהדליק נר ולעשות כל צרכנו מיום טוב לשבת]. (דורך דיזען עירוב זייא אונז ערלויבט צו באקען צו קאכען. די שפייזע ווארם צו ערהאלטען. ליכטער אנצוצינדען, אונד איבערהויפט אללעס נעטהיגע פאן יום טוב אויף שבת צו פערריכטען)

צריך שיהא התבשיל דבר שדרכו לאכלו עם פת, כגון בשר דגים, וביצים. אבל דבר שאין דרכו לאכלו עם פת, לא מהני. שעור התבשיל, כזית. והפת, כביצה. ויש להדר אחר מנה יפה לכבוד המצוה. וגם הפת תהא שלמה ויניחה בשבת ללחם משנה, ובסעודה שלישית יבצע עליה, שכיון דאתעביד בה מצוה חדא זימנא, יתעביד בה נמי מצוה אחריתא.

אין ערוב תבשילין מועיל אלא להתיר לעשות כל צרכי שבת ביום טוב בעוד היום גדול, דהינו שיש שהות ביום, שאם היו מזדמנים לו אורחים שלא אכלו היום, היו אוכלים ונהנים בו ביום קדם בין השמשות מהמלאכתו שעשה ביום טוב. אבל אם אין שהות ביום להנות מהמלאכתו, אינו מועיל ערוב התבשילין. ולכן נוהגין כשחל יום טוב בערב שבת, מקדימין להתפלל ערבית של שבת מבעוד יום, שיהיו זריזין למהר לגמור הכל קדם שאומרים מזמור שיר ליום השבת. והתבשילין שמטמינים לשבת, צריכין להטמינם בעוד היום גדול, שיתבשלו קודם בין השמשות לכל הפחות שלישׁ בשולן.

לא התר לאפות ולבשל על ידי ערוב תבשילין אלא בערב שבת. אבל אם חל יום טוב ביום ה' וביום ו', אסור לבשל או לאפות ביום ה' בשביל שבת.

צריך שיהא הערוב קיים עד שהכין כל צרכי שבת. אם נאבדה או נאכלה הפת, אין בכך כלום, ומתר אפלו לאפות. ואם נאבד או נאכל התבשיל, אם נשאר כזית, גם כן לא הפסיד. אבל אם לא נשתייר ממנו כזית, אסור לו לבשל, כאלו לא ערב כלל. וכיצד עושה מי שלא ערב. אם לא נזכר עד אחר סעודת שחרית, ואין שם במקום ההוא ישראל אחר שערב, אינו מתר לו אלא לבשל קדרה אחת, ולאפות פת אחת, ולהדליק נר אחד לשבת. ואם נזכר קדם שמבשל לסעודת שחרית, יכול לבשל מכל מין בקדרה גדולה ולהותיר לשבת. ואם יש שם מי שערב, יתן לזה במתנה קמחו ובשרו וכל השתך לזה. והוא יזכה בדברים אלו בהגבהה, ויבשל ויאפה עבורו, ואפלו בביתו של זה שלא ערב.

כָּל בַּעַל הַבַּיִת צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת עֵרוּב תַּבְשִׁילִין בְּעַצְמוֹ. וַאֲפִלּוּ אִשָּׁה שֶׁאֵין לָהּ בַּעַל, אִם יוֹדַעַת, מְחֻיֶּבֶת לַעֲשׂוֹת בְּעַצְמָהּ, וְאָסוּר לִסְמֹךְ עַל הָעֵרוּב שֶׁל גְּדוֹל הָעִיר. וּמִי שֶׁשָּׁכַח מֵחֲמַת אֹנֶס וְלֹא עָשָׂה עֵרוּב תַּבְשִׁילִין, אוֹ שֶׁעָשָׂה וְנֶאֱבַד, אִם יֵשׁ בָּעִיר מִי שֶׁמְּעָרֵב בִּשְׁבִיל כָּל בְּנֵי הָעִיר (וְהַיְנוּ שֶׁמְּזַכֶּה לָהֶם אֶת הַתַּבְשִׁיל וְאֶת הַפַּת, כַּמְבֹאָר בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ) יָכוֹל וֶה לִסְמוֹךְ עַל עֵרוּב וֶה. אֲבָל מִי שֶׁשָּׁכַח מֵחֲמַת עַצְלוּת אוֹ שֶׁסָּמַךְ עַצְמוֹ לְכַתְּחִלָּה עַל עֵרוּב וֶה, לֹא מַהֲנִי לֵהּ וְדִינוֹ כְּדִלְעֵיל סָעִיף ה'.

אִם חָל יוֹם טוֹב בְּיוֹם ה' וּבְיוֹם ו', וְנִזְכַּר בַּיּוֹם ה' שֶׁלֹּא עָשָׂה עֵרוּב תַּבְשִׁילִין, יָכוֹל לַעֲשׂוֹת הַיּוֹם, וְיָבֵרֵךְ אֶת הַבְּרָכָה, וְאַחַר כָּךְ יֹאמַר, אִם הַיּוֹם קֹדֶשׁ, אֵינִי צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת עֵרוּב, וְאִם הַיּוֹם חֹל, בַּהֲדִין עֵרוּבָא וְכוּ', אֲבָל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כֵּן (עַיֵּן לְעֵיל סִימָן צט סָעִיף ב) (תקכז).